

*Handläggare:
Magna Andreen Sachs*

Yttrande över motion av Marie Ljungberg Schött (m) om åtgärder för att öka antalet organdonationer

Ärendet

Landstingsstyrelsen har begärt yttrande över motionen.

I motionen föreslås landstingsstyrelsen få i uppdrag att

- intensifiera informationen till befolkningen om vikten av att ta ställning för organdonation
- öka kompetensen på samtliga akutmottagningar så att de bättre kan stötta anhöriga att kunna fatta beslut om organdonation
- inom sjukvården bygga ut intensivvårdsresurserna så att det bättre går att tillvarata möjliga donatorers organ
- utreda möjligheten att utveckla OFO till en organisation med ansvar för den samlade transplantationsverksamheten.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsutskottet föreslås besluta

att föreslå landstingsstyrelsen besluta att avge yttrande enligt förvaltningens synpunkter i det här tjänsteutlåtandet.

Förvaltningens synpunkter

Transplantation av organ eller vävnader kan för vissa patienter vara den enda behandlingsformen som ger förbättrad hälsa och överlevnad. Tillgången på transplantationsbehandling begränsas av tillgången på donatorer.

Motionären vill mot bakgrund av en minskande transplantationsverksamhet att landstingsstyrelsen får i uppdrag att vidta olika åtgärder med syfte att öka antalet organdonationer i länet.

Intensifierad ”information till befolkningen om vikten av att ta ställning” i frågan om donation av organ

Landstinget deltar i informationsarbetet – *Från ord till handling* -inom ramen för det nationella donationsprojektet 2003-2004. Projektet leds av Landstingsförbundet.

Informationsarbetet tar fasta på att två av tre svenskar är positiva till att donera

sina organ efter sin död och syftar till att hjälpa dessa till att gå från ord till handling, dvs göra sin vilja att donera känd genom att i första hand anmäla sig till Donationsregistret. Förhoppningen är också att projektet skall få dem som idag är tveksamma till donation att komma fram till ett beslut. Informationsarbetet inom projektet är ett förändringsarbete som ska genomföras med både kort- och långsiktiga informations- och kommunikationsinsatser.

I samband med den Europeiska Donationsdagen startar de första nationella informationsaktiviteterna, lansering av 020-linje, webbplats, broschyrer och annat informationsmaterial, journalistseminarier, annonser i dagspress, TV-”reklam”, etc.

Stockholm är i år, den 4 oktober, värd för Europeiska Donationsdagen, som är en internationell manifestation för att hedra minnet av alla donatorer och donatorernas kvarlevande/närstående.

Informationsaktiviteterna pågår under ett år och skall därefter utvärderas inför en fortsättning.

Kompetensen i donationsarbete bland personal på akutmottagningar är inte den enda kritiska resursen för att ge stöd till potentiella donatorers närstående.

Behovet är kanske ändå större på de slutenvårdsenheter som vårdar potentiella donatorer. Generell kompetensutveckling på akutsjukhusen är nödvändig och ingår som en del i vårdutvecklings-verksamheten.

Behovet av ökade intensivvårdsresurser för att vårda donatorer har aktualiserats dels inom Medicinskt programarbete (fokusrapport om intensivvård är under publicering) dels inom det pågående projektet (se nedan) med DonationsSpecialiserad Sjuksköterska (DOSS). På Neurointensivvårdsavdelningen (NIVA), KS – där de flesta potentiella donatorer finns – saknas egentligen inte utrymme och utrustning för att genomföra vården av en donator. Det är specialutbildad personal som behövs. Förstärkningen med en DOSS på NIVA, KS har delvis tillfört sådan kapacitet. Den ordinarie personalen räcker många gånger inte till för den tidskrävande och emotionellt påfrestande donatorsvården – vid sidan av vården av de levande intensivvårdspatienterna.

Sedan 2 år tillbaka finansierar BKV ett projekt med en DOSS på KS med särskild placering på NIVA. Den projektanställda sköterskan medverkar, när så behövs, vid donation även på andra intensivvårdsavdelningar på sjukhuset. Hon tar initiativ till utbildning i donation riktad till nyckelpersonal på sjukhuset inkluderande personal på akutmottagningen. Antalet donationer har tyvärr inte ökat under den här perioden, men de har heller inte minskat. Medvetenheten om organdonation har ökat på sjukhuset. Antalet fall där närstående utnyttjat sin vetorätt har halverats, vilket är ett tydligt uttryck för betydelsen av det förbättrade omhändertagande, som närstående till potentiella donatorer har fått tack vare DOSS.

Projektet har förlängts året ut. Därefter förutsätts funktionen permanentas inom ramen för löpande verksamhet.

Organisationen För Organdonation i Mellansverige, OFO, kommer att stärkas genom pågående organisationsförändring för att säkra uppgiften att förbättra donationsverksamheten och koordinera transplantations-verksamheten i Mellansverige.

Lars-Bertil Arvidsson

Sören Olofsson